శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ద్వాదశస్కంధే ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥

శౌనక ఉవాచ

అథేమమర్థం పృచ్ఛామో భవంతం బహువిత్తమం ।
సమస్తతంత్రరాద్ధాంతే భవాన్ భాగవతతత్త్వవిత్ ॥ **1** ॥

తాంత్రికాః పరిచర్యాయాం కేవలస్య శ్రియః పతేః ।
అంగోపాంగాయుధాకల్పం కల్పయంతి యథా చ యైః ॥ **2** ॥

తన్నో వర్ణయ భద్రం తే క్రియాయోగం బుభుత్సతాం ।
యేన క్రియానైపుణేన మర్త్యో యాయాదమర్త్యతాం ॥ **3** ॥

సూత ఉవాచ

నమస్కృత్య గురూన్ వక్ష్యే విభూతీర్వైష్ణవీరపి ।
యాః ప్రోక్తా వేదతంత్రాభ్యామాచార్యైః పద్మజాదిభిః ॥ **4** ॥

మాయాద్యైర్నవభిస్తత్త్వైః స వికారమయో విరాట్ ।
నిర్మితో దృశ్యతే యత్ర సచిత్కే భువనత్రయం ॥ **5** ॥

ఏతద్ వై పౌరుషం రూపం భూః పాదౌ ద్యౌః శిరో నభః ।
నాభిః సూర్యోఽక్షిణీ నాసే వాయుః కర్ణౌ దిశః ప్రభో ॥ **6** ॥

ప్రజాపతిః ప్రజననమపానో మృత్యురీశితుః ।
తద్బాహవో లోకపాలా మనశ్చంద్రో భ్రువౌ యమః ॥ **7** ॥

లజ్జోత్తరోఽధరో లోభో దంతా జ్యోత్స్నా స్మయో భ్రమః।
రోమాణి భూరుహా భూమ్నో మేఘూః పురుషమూర్ధజాః ॥ **8** ॥

యావానయం వై పురుషో యావత్యా సంస్థయా మితః।
తావానసావపి మహాపురుషో లోకసంస్థయా ॥ **9** ॥

కౌస్తుభవ్యపదేశేన స్వాత్మజ్యోతిర్బిభర్త్యజః।
తత్ప్రభా వ్యాపినీ సాక్షాత్ శ్రీవత్సమురసా విభుః ॥ **10** ॥

స్వమాయాం వనమాలాఖ్యాం నానాగుణమయీం దధత్।
వాసశ్ఛందోమయం పీతం బ్రహ్మసూత్రం త్రివృత్ స్వరం ॥ **11** ॥

బిభర్తి సాంఖ్యం యోగం చ దేవో మకరకుండలే।
మౌలిం పదం పారమేష్ఠ్యం సర్వలోకాభయంకరం ॥ **12** ॥

అవ్యాకృతమనంతాఖ్యమాసనం యదధిష్ఠితః।
ధర్మజ్ఞానాదిభిర్యుక్తం సత్త్వం పద్మమిహోచ్యతే ॥ **13** ॥

ఓజఃసహోబలయుతం ముఖ్యతత్త్వం గదాం దధత్।
అపాం తత్త్వం దరవరం తేజస్తత్త్వం సుదర్శనం ॥ **14** ॥

నభోనిభం నభస్తత్త్వమసిం చర్మ తమోమయం।
కాలరూపం ధనుఃశార్ఙ్గం తథా కర్మమయేషుధిం ॥ **15** ॥

ఇంద్రియాణి శరానాహురాకూతీరస్య స్యందనం।
తన్మాత్రాణ్యస్యాభివ్యక్తిం ముద్రయార్థక్రియాత్మతాం ॥ **16** ॥

మండలం దేవయజనం దీక్షా సంస్కార ఆత్మనః।
పరిచర్యా భగవత ఆత్మనో దురితక్షయః ॥ **17** ॥

భగవాన్ భగశబ్దార్థం లీలాకమలముద్వహన్।
ధర్మం యశశ్చ భగవాంశ్చామరవ్యజనేఽభజత్ ॥ **18** ॥

ఆతపత్రం తు వైకుంఠం ద్విజా ధామాకుతోభయం।
త్రివృద్వేదః సుపర్ణాఖ్యో యజ్ఞం వహతి పూరుషం ॥ **19** ॥

అనపాయినీ భగవతీ శ్రీః సాక్షాదాత్మనో హరేః।
విష్వక్సేనస్తంత్రమూర్తిర్విదితః పార్షదాధిపః।
నందాదయోఽష్టా ద్వాఃస్థాశ్చ తేఽణిమాద్యా హరేర్గుణాః ॥ **20** ॥

వాసుదేవః సంకర్షణః ప్రద్యుమ్నః పురుషః స్వయం।
అనిరుద్ధ ఇతి బ్రహ్మన్ మూర్తివ్యూహోఽభిధీయతే ॥ **21** ॥

స విశ్వస్తైజసః ప్రాజ్ఞస్తురీయ ఇతి వృత్తిభిః।
అర్థేంద్రియాశయజ్ఞానైర్భగవాన్ పరిభావ్యతే ॥ **22** ॥

అంగోపాంగాయుధాకల్పైర్భగవాంస్తచ్చతుష్టయం।
బిభర్తి స్మ చతుర్మూర్తిర్భగవాన్ హరిరీశ్వరః ॥ **23** ॥

ద్విజఋషభ స ఏష బ్రహ్మయోనిః స్వయందృక్
స్వమహిమపరిపూర్ణో మాయయా చ స్వయైతత్।
సృజతి హరతి పాతీత్యాఖ్యయానావృతాక్షో
వివృత ఇవ నిరుక్తస్తత్పరైరాత్మలభ్యః ॥ **24** ॥

శ్రీకృష్ణ కృష్ణసఖ వృష్ణ్యృషభావనిధ్రు -
గ్రాజన్యవంశదహనానపవర్గవీర్య।
గోవింద గోపవనితావ్రజభృత్యగీత -
తీర్థశ్రవః శ్రవణమంగల పాహి భృత్యాన్ ॥ **25** ॥

య ఇదం కల్య ఉత్థాయ మహాపురుషలక్షణం।
తచ్చిత్తః ప్రయతో జప్త్వా బ్రహ్మ వేద గుహాశయం ॥ **26** ॥

శౌనక ఉవాచ
శుకో యదాహ భగవాన్ విష్ణురాతాయ శృణ్వతే।
సౌరో గణో మాసి మాసి నానా వసతి సప్తకః ॥ **27** ॥

తేషాం నామాని కర్మాణి సంయుక్తానామధీశ్వరైః।
బ్రూహి నః శ్రద్దధానానాం వ్యూహం సూర్యాత్మనో హరేః ॥ **28** ॥

సూత ఉవాచ
అనాద్యవిద్యయా విష్ణోరాత్మనః సర్వదేహినాం।
నిర్మితో లోకతంత్రోఽయం లోకేషు పరివర్తతే ॥ **29** ॥

ఏక ఏవ హి లోకానాం సూర్య ఆత్మాఽఽదికృద్ధరిః।
సర్వవేదక్రియామూలమృషిభిర్బహుధోదితః ॥ **30** ॥

కాలో దేశః క్రియా కర్తా కరణం కార్యమాగమః।
ద్రవ్యం ఫలమితి బ్రహ్మన్ నవధోక్తోఽజయా హరిః ॥ **31** ॥

మధ్వాదిషు ద్వాదశసు భగవాన్ కాలరూపధృక్।
లోకతంత్రాయ చరతి పృథగ్ద్వాదశభిర్గణైః ॥ **32** ॥

ధాతా కృతస్థలీ హేతిర్వాసుకీ రథకృన్మునే।
పులస్త్యస్తుంబురురితి మధుమాసం నయంత్యమీ ॥ **33** ॥

అర్యమా పులహోఽథౌజాః ప్రహేతిః పుంజికస్థలీ।
నారదః కచ్ఛనీరశ్చ నయంత్యేతే స్మ మాధవం ॥ **34** ॥

మిత్రోఽత్రిః పౌరుషేయోఽథ తక్షకో మేనకా హహాః।
రథస్వన ఇతి హ్యేతే శుక్రమాసం నయంత్యమీ ॥ **35** ॥

వసిష్ఠో వరుణో రంభా సహజన్యస్తథా హుహూః।
శుక్రశ్చిత్రస్వనశ్చైవ శుచిమాసం నయంత్యమీ ॥ **36** ॥

ఇంద్రో విశ్వావసుః శ్రోతా ఏలాపత్రస్తథాంగిరాః।
ప్రమ్లోచా రాక్షసో వర్యో నభోమాసం నయంత్యమీ ॥ **37** ॥

వివస్వానుగ్రసేనశ్చ వ్యాఘ్ర ఆసారణో భృగుః।
అనుమ్లోచా శంఖపాలో నభస్యాఖ్యం నయంత్యమీ ॥ **38** ॥

పూషా ధనంజయో వాతః సుషేణః సురుచిస్తథా।
ఘృతాచీ గౌతమశ్చేతి తపోమాసం నయంత్యమీ ॥ **39** ॥

క్రతుర్వర్చా భరద్వాజః పర్జన్యః సేనజిత్తథా।
విశ్వ ఐరావతశ్చైవ తపస్యాఖ్యం నయంత్యమీ ॥ **40** ॥

అథాంశుః కశ్యపస్తార్క్ష్య ఋతసేనస్తథోర్వశీ।
విద్యుచ్ఛత్రుర్మహాశంఖః సహోమాసం నయంత్యమీ ॥ **41** ॥

భగః స్ఫూర్జోఽరిష్టనేమిరూర్ణ ఆయుశ్చ పంచమః।
కర్కోటకః పూర్వచిత్తిః పుష్యమాసం నయంత్యమీ ॥ **42** ॥

త్వష్టా ఋచీకతనయః కంబలశ్చ తిలోత్తమా।
బ్రహ్మాపేతోఽథ శతజిద్ ధృతరాష్ట్ర ఇషంభరాః ॥ **43** ॥

విష్ణురశ్వతరో రంభా సూర్యవర్చాశ్చ సత్యజిత్।
విశ్వామిత్రో మఖాపేత ఊర్జమాసం నయంత్యమీ ॥ **44** ॥

ఏతా భగవతో విష్ణోరాదిత్యస్య విభూతయః।
స్మరతాం సంధ్యయోర్నౄణాం హరంత్యంహో దినే దినే ॥ **45** ॥

ద్వాదశస్వపి మాసేషు దేవోఽసౌ షడ్భిరస్య వై।
చరన్ సమంతాత్తనుతే పరత్రేహ చ సన్మతిం ॥ **46** ॥

సామర్గ్యజుర్భిస్తల్లింగైరృషయః సంస్తువంత్యముం।
గంధర్వాస్తం ప్రగాయంతి నృత్యంత్యప్సరసోఽగ్రతః ॥ **47** ॥

ఉన్నహ్యంతి రథం నాగా గ్రామణ్యో రథయోజకాః।
చోదయంతి రథం పృష్ఠే నైరృతా బలశాలినః ॥ **48** ॥

వాలఖిల్యాః సహస్రాణి షష్టిర్బ్రహ్మర్షయోఽమలాః।
పురతోఽభిముఖం యాంతి స్తువంతి స్తుతిభిర్విభుం ॥ **49** ॥

ఏవం హ్యనాదినిధనో భగవాన్ హరిరీశ్వరః।
కల్పే కల్పే స్వమాత్మానం వ్యూహ్య లోకానవత్యజః ॥ **50** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ద్వాదశస్కంధే
ఆదిత్యవ్యూహవివరణం నామ ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥